

หัวข้อวิจัย	การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ผู้ดำเนินการวิจัย	จิตรา พาเสน่ห์
ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
หน่วยงาน	คณะครุศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปี พ.ศ.	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 2) ศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และ 3) ศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 62 คน และนักเรียน จำนวน 176 คนจากโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 11 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสอบถามสำหรับครู และแบบสอบถามสำหรับนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มีความหลากหลายของปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์โดยปรากฏการณ์ที่มีความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ของครู ได้แก่ การบอกขั้นตอนกิจกรรม การให้ทำการบ้าน การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย และการพูดชมเชย

2. นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครูโดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียนนักเรียนประเมินตนเองเพื่อให้นักเรียนรับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเองการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้องเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข การใช้ความเข้มงวดกวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน และการพูดชมเชยเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน

3. หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งหลักสูตรแฝงทางบวกคือสิ่งที่นักเรียนรับรู้ที่ส่งผลดีต่อนักเรียนเช่นการทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติเป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรม ครูทุ่มเทเพื่อลูกศิษย์เป็นการรับรู้จากการเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียดสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นการรับรู้จากการใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการชว่ก่อนสอนทุกครั้ง และรู้สึกได้รับการยอมรับมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพูดชมเชยส่วนหลักสูตรแฝงทางลบคือสิ่งที่นักเรียนรับรู้ที่ส่งผลดีต่อนักเรียนเช่นเกิดความกดดันกลัวตอบผิดเป็นการรับรู้จากการถามนำให้นักเรียนสรุปไม่ยอมเข้าชั้นเรียนเป็นการรับรู้จากการแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน ค่านิยมด้านวัตถุนิยมเป็นการรับรู้จากการติดตั้ง เครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้องความสำคัญของวิชาเรียนที่ไม่เท่ากันเป็นการรับรู้จากการจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย และรู้สึกเครียด อับอาย เกิดปมด้อยที่ครูไม่ยอมรับเป็นการรับรู้จากการแสดงสีหน้าไม่พอใจ

Research Title	A Study on Hidden Curriculum Phenomena in the Context of Learning Management of a Science Learning Content Cluster		
Researcher	Jitra Pasaneh		
Research Consultants	Asst. Prof.Dr. Poosit Boontongtherng	Major Advisor	
	Asst. Prof.Dr. Prasopsuk Rittidet	Co-advisor	
Organization	Faculty of Education Program in Curriculum and Instruction Rajabhat Maha Sarakham University		
Year	2016		

ABSTRACT

This research aimed to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management of a science learning content cluster, 2) study teacher expectations and student perceptions according to the teacher expectations from phenomena in the context of learning management of a science learning content cluster, and 3) study a hidden curriculum occurred from phenomena in learning management of a science learning content cluster. Data collection was used a lesson plan analysis, a teaching observation, an interview, and questionnaire responses. The informants included 62 teachers and 176 students from teacher profession development network schools at RajabhatMahaSarakham University, obtained using the purposive sampling technique. Research instruments included a lesson plan analysis form, a teaching observation form, a teacher interview form, a student interview form, a teacher questionnaire, and a student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings revealed the following:

1. There were 5 areas of a phenomenal diversity in the context of learning management of a science learning content cluster: instructional activity management; measurement and evaluation; environment, media and resources for learning; performance pattern; and symbolic language. The phenomena and the highest probability percentage of phenomena occurrences in each area as

perceived by the teachers were: activity stage instruction, homework assignment, organized materials and equipment keeping, polite dressing, and praising.

2. A majority of the students showed perceptions relevant to the teacher expectation. The highest percentage of teacher expectations in each area included: pretesting for evaluating the student basic knowledge, self-evaluation for knowing weak and strong points, built-in air conditioning / electric fans for happy learning, usage of strict measures for building classroom disciplines, and praising for student reinforcement.

3. Hidden curricula consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum - what the student perceived results in a good performance, these were: working based on an accepted operation pattern perceived from activity steps instruction, teacher devotion for students perceived from giving detailed suggestions, valuing of local resources perceived from using local media and materials, on-time learning perceived from name-checking before teaching, and feeling of recognition and more self-confidence perceived from teacher praising. And for a negative hidden curriculum - what the students perceived does not result in a good performance, these were: having pressure of making wrong answers to the questions, no need for class attention perceived from informing a list of no submission of work assignment, valuing of materials perceived from built-in air conditioning / electric fans, unequal importance of learning subjects perceived from morning / afternoon scheduling, and feeling of stress or being ashamed when teacher showed unrecognition perceived from unsatisfactory face expression of the teacher.